

KULTURDEPARTEMENTET

Postboks 8030 Dep,
0030 Oslo
postmottak@kud.dep.no

Oslo 17.juni 2021

Høringsuttalelse som gjelder forslag til endringer i forskrift om kringkasting og audiovisuelle bestillingstjenester

Jeg har med en viss forundring lest departementets høringsnotat og konstaterer at departementet fortsetter sin kamp gjennom mange år for å svekke og nedlegge FM. Det er svært vanskelig for å forstå motivene bak dette. Jeg har i mange år stusset over dette voldsomme engasjementet fra departementet og byråkratiets side. I nærmere 12-år har byråkratiet i departementet og også i tilsynene arbeidet intenst for å svekke en relativt svak bransje som lokalradio som er konsekvensen av at alle skulle over på DAB. Heldigvis ble ikke dette konklusjonen. (Medietilsynet har etter hvert utviklet en bedre forståelse for lokalradios vilkår, men tydeligvis ikke forbindelse med dette høringsnotatet.) Departementet hevder konsekvent at de følger opp politiske vedtak. Både de og jeg vet at dette er en sannhet med svært store modifikasjoner. De har selv vært premissleverandør og hovedkilde for de politiske beslutninger som har blitt fattet.

Det er avdelingsdirektør Øivind Christensen, men nå med den tidligere DN-journalisten Bjørn Eckblad ved sin side som sammen med Christensen noe overraskende har signert dette høringsnotatet. Han burde ha nok kunnskap om bransjen og et prinsipielt ståsted som gjorde at han ikke signerte et forslag om reklameforbud for radio i storbyene. Hva om DN's utgaver fra 1. januar 2022 ikke får lov til og trykkes i Oslo-området med annonser?

Noen vil muligens si at det er galt å sette søkelyset på byråkratiet i departementet som arbeider med disse spørsmålene, men såpass må de tåle med den innflytelse og påvirkning de har og har hatt i disse spørsmålene. Det er korrekt at statsråder fra AP, Høyre og nå Venstre er politisk ansvarlige for dette håpløse prosjektet og at de ikke på rett tidspunkt forstod hva dette dreide seg om. Det er først i den senere tid at politikerne har våknet med vedtaket om forlengelsen av FM-konsesjonene fra desember 2019. Men premissene og kommentarene fra Stortinget velger departementet å se bort ifra. Det er ikke flertall for et reklameforbud - heller ikke i det nåværende Storting. Og hele komiteen er enige om at nisjeradioene må sikres drivverdige vilkår.

Skal byråkratiet hjelpe politikerne?

Før i tiden var det en form for kultur i departementet som gikk ut på at byråkrater skulle hjelpe politikerne til å fremstå best mulig kompetent, og hjelpe de til å forstå saksområder de ikke kunne så mye om. På flere og flere områder er det nå byråkratene som er i førersetet sammen med særinteresser, mens politikerne fremstår som klakører. Det er svært betenkelig, men slik er det blitt og DAB-saken er et ekstremt godt eksempel. Problemet er at byråkratene aldri møter opp til debatt eller diskusjon eller må ta ansvar for gale

beslutninger. De sitter stille innerst i gangen og legger føringene. Det er nok for dem å vise til statsråden og politisk ledelse.

Ingen prinsipiell tenkning

Det finnes ikke lenger noen prinsipiell tenkning verken i departementet eller i den nåværende politiske ledelsen. At nestlederen i Venstre som Medieminister kan signere et slikt dokument er nærmest uforståelig, men han kan ikke ha forstått eller lest hva dette dreier seg om. Guri Melby kunne ha forstått og har bedre forutsetninger for å forstå og er mer prinsipiell, men hun bestyrer et annet departement og har mer enn nok med å forsøke å få Venstre over sperregrensen. Forslaget fra Raja er ikke noe bidrag til det.

Pressens rolle

Pressens organisasjoner burde også rent prinsipielt vært opptatt av at departementet nå foreslår at det skal innføres et reklameforbud for radio i storbyene. Men pressen er opptatt av seg selv og sine egne særinteresser og har ikke vært opptatt at det prinsipielle i denne saken. Det har naturligvis også sammenheng med at NRK og NENT er med i disse organisasjonene. Det å gå imot et slikt forbud kunne tolkes som et tilbaketog i DAB-saken. Det å utøve selvkritikk og innrømme feil er jo ikke en egenskap som er særlig utviklet blant mediefolk - selv om jeg vet at flere hos de nasjonale aktørene har erkjent dette på kammeret.

23 milliarder

Prosjektet om DAB-innføringen i Norge vil komme til å koste norske skattebetalere 23 milliarder (beregning fra Nordea). Den norske DAB-politikken følges ikke opp av noe annet land i verden. Men det betyr ingen ting for departementet. De fortsetter sin ville ferd lenger ned i grøfta og insisterer på at de har rett uavhengig av hva folket måtte mene.

Nasjonal DAB på FM

Kulturdepartementet bør gjøre en vurdering av om det i ny konsesjonsperiode skal tillates å benytte lokalradiokonsesjoner til å videre distribuere innhold fra nasjonal DAB slik P4 gjør i Østfold og Agder, der henholdsvis P5 og NRJ sender sitt nasjonale innholdsprodukt på til sammen fem lokale FM-konsesjoner. Det er ikke teknisk mulig verken med lokalt innhold eller lokal reklame på disse frekvensene og er det i overensstemmelse med intensjonene i en slik forskrift? Medietilsynet har tidligere ment at dette er et spørsmål som hører hjemme i en forskriftsdiskusjon.

Departementet gir FM dødskysset

Striden om FM og DAB burde nå vært tilbakelagt og man burde se framover. Gjort et gjort og spist er spist. Jeg trodde det var situasjonen etter at digitaliseringen for de nasjonale kanalene er gjennomført og de har sagt seg fornøyd med omleggingen. Men etter å ha lest høringsnotatet skjønner jeg at det ikke er tilfelle. Departementet ønsker å gi FM i Norge dødskysset og sender ut et høringsnotat med forslag som gjør nettopp det.

Det kan virke som om departementet nå skal slutføre en premiss som er gitt de nasjonale aktørene om at FM skal nedlegges. Jeg har sett tidligere at dette er blitt benektet, men med dette høringsnotatet tror jeg ikke lenger på den benektelsen. Det kan være nok å vise til

høringsnotatene fra P4 og NRK. Det første er meget omfangsrikt og uttrykker stor tilfredshet med departementet og at de har hørt på P4s synspunkter i ett og alt. Det har de jo faktisk gjort i dette høringsnotatet så i det synspunktet er jeg faktisk enig med P4. Når det gjelder NRK har de gitt en form for blanco fullmakt til departementet med at de i en setning sier seg enig i alt departementet foreslår. Det må jeg si er en pussig måte å uttale seg på fra en fri og uavhengig medieinstitusjon.

Ikke stolt over fortiden

Jeg er ikke stolt over mitt eget partis fortid i denne saken og at de ikke hørte motforestillinger langt tidligere. Trond Giske var den siste statsråden i Kulturdepartement som stoppet byråkratiet fra å gå videre med DAB-prosjektet. Han var også toneangivende i Kulturkomiteen sammen med Åslaug Seem-Jacobsen fra SP og SV for å få til forlengelsen av FM i desember 2019. En takk for dette.

Høyre og Venstre for et reklameforbud

Jeg må tilstå at jeg aldri hadde drømt om at Høyre og Venstre skulle være de som stod som garantister for et reklameforbud for lokalradio i storbyene, mens AP, SP og SV er på riktig side i dette spørsmålet.

Det er jo nærmet utrolig når du tenker prinsipielt og på forhistorien til Høyre og Venstre i disse sakene. Et slikt forbud er et brudd med fundamentale demokratiske prinsipper i en rettsstat. Det eneste som kan føre til et visst håp om å berge FM er et regjeringsskifte i september og at departementet ikke greier å kjøre gjennom denne saken i sommerferien. Forskriftene kan likevel trekkes tilbake av en ny regjering. Departementet bør derfor være meget forsiktig med å behandle dette som en hastesak.

At denne saken skulle tale til fordel for et skifte av regjeringen hadde jeg aldri trodd. Det tror jeg ikke noen andre hadde gjort heller.

Svein Larsen